

Функціонування і розвиток механізмів державного управління

УДК 342

Риков Вадим Володимирович

начальник юридичного відділу

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Rykov Vadym

Head of the Legal Department

V.I. Vernadsky Taurida National University

ORCID: 0000-0002-8243-6558

**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕФОРМУВАННЯ
СИСТЕМИ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
THE INFLUENCE OF GLOBALIZATION PROCESSES ON THE
PUBLIC ADMINISTRATION BODIES REFORM OF UKRAINE**

Анотація. У статті розглядаються інформаційно-комунікаційні технології, що стоять сьогодні на чолі ієрархічної структури стратегічних ресурсів та є найважливішим інструментом підвищення ефективності діяльності державного та муніципального управління. Автор аналізує моделі інформаційної модернізації у державному управлінні за кордоном, а також можливість їх застосування у сучасних управлінських умовах. Метою дослідження є обґрунтування позиції, що процеси глобалізації та інформатизації сьогодні є провідними факторами розвитку систем державного управління у загальносвітовому просторі.

Практична значимість дослідження полягає в тому, що пропозиції автора щодо створення системи глобалізаційних правових інституцій: Ради уповноважених представників, Експертної місії, Адміністративного Арбітражу, спрямовані на підвищення інформаційної мобільності державного управління, застосування системи краудсорсингу, електронних

петицій та суспільних консультацій з проблем удосконалення політичного та соціально-економічного розвитку держави, дозволили виявити позитивну динаміку, вельми актуальну для реалізації зазначених напрямів удосконалення державного менеджменту в Україні.

Автор приходять до висновку, що для держав із стійкими політичними системами глобалізація створює певні переваги при прийнятті рішень з найважливіших питань міжнародної політики, але в рамках таких організацій, як ООН, рівність усіх країн поки що залишається реальною. У той же час саме глобальна система міжнародних відносин відкриває широкі можливості для формування нової системи державного управління шляхом створення системи глобалізаційних правових інституцій.

Ключові слова: глобалізація, інформатизація, Рада уповноважених представників, Експертна місія, Адміністративний Арбітраж, , он-лайн комунікація, глобалізаційні правові інституції.

Summary. The article examines information and communication technologies, which today stand at the head of the hierarchical structure of strategic resources and are the most important tool for increasing the efficiency of state and municipal administration. The author analyzes models of information modernization in public administration abroad, as well as the possibility of their application in modern management conditions. The purpose of the study is to justify the position that the processes of globalization and informatization are today the leading factors in the development of public administration systems in the global space.

The practical significance of the research lies in the fact that the author's proposals regarding the creation of a system of globalization legal institutions: the Council of Authorized Representatives, the Expert Mission, the Administrative Arbitration, are aimed at increasing the informational mobility of state

administration, the use of the crowdsourcing system, electronic petitions and public consultations on the problems of improving political and socio-economic development of the state, made it possible to identify positive dynamics, which are very relevant for the implementation of the specified areas of improvement of state management in Ukraine.

The author comes to the conclusion that for states with stable political systems, globalization creates certain advantages when making decisions on the most important issues of international politics, but within the framework of such organizations as the UN, the equality of all countries remains real. But at the same time, it is the global system of international relations that opens up wide opportunities for the formation of a new system of public administration, through the creation of a system of globalization legal institutions.

Key words: *globalization, informatization, Council of Authorized Representatives, Expert Mission, Administrative Arbitration, online communication, globalization legal institutions.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні у системі державного управління різних країн світу відбуваються глибокі зміни. Вони спрямовані на досягнення ефективності та конкурентоспроможності самого процесу державного управління. Концепції якісного поліпшення державної політики займають важливе місце у дослідженнях вчених держав світу. Щодо новим напрямом у галузі теорії державного управління є організаційна кібернетика. Її центральним поняттям є "балансуюча система". Цей термін було введено в науковий обіг С. Бієром. Він вважав, що балансуючою є така система, яка своєчасно реагує на зміни довкілля та відповідає її складності. Таким чином, метою організації завжди буде компроміс між вимогами зовнішнього середовища та внутрішніми

функціями системи. Важливо, що стратегія організації окреслювалась стратегією балансу [1].

Концепція Біера лежить в основі сучасних світових концепцій державного управління, пов'язаних із удосконаленням роботи виконавчих органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Цілі та розв'язувані завдання, що стоять перед владою держав, спрямовані на розвиток системи державної служби, покращення якості надання державних та муніципальних послуг, забезпечення гідної якості життя населення. Світова практика удосконалення державного менеджменту орієнтована, насамперед, на забезпечення високої якості життя населення. Для визначення рівня життя громадян використовують кількісні та якісні індикатори. Кількісні показники визначають обсяг доходів та споживання конкретних товарів та послуг, а якісні показники характеризують якісну сторону добробуту населення. Індикаторів рівня життя сьогодні існує велика кількість і в кожній окремій країні вони видозмінені [2, с. 1017].

Метою даної статті є розкриття процесів глобалізації, які впливають на формування та функціонування органів державної влади в умовах глобалізації міжнародної спільноти. Постановка цієї мети потребує дослідження змісту, функції та обґрунтування явища глобалізації, що сприяє реорганізації державних структур та зміні засобів захисту прав та законних інтересів громадян.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вплив феномену глобалізації на сучасний світ активно досліджують як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Згадаймо хоча б таких науковців, як П'ятницька Г.Т., Куниця В. С., Ломачинська І. А., Oleksandr O. Bryhinets, Ivo Svoboda, Oksana R. Shevchuk, Yevgen V. Kotukh, Valentyna Yu. Radich.

Зокрема, П'ятницька Г.Т. визначає глобалізацію як тип осмислення сучасного етапу руху до універсалізації громадських інституцій і, відповідно, системи життєвих цінностей [3, с. 72].

Ознаки глобалізації вивчають у своїх працях також Aaron L. Friedberg, Ren, L. L., Wang, Y. M., Wu, Z. Q., Xiang, Z. C., Guo, L., Xu, T., Fan, G. H.

Роботи економістів проливають світло на зміст поняття глобалізації та наслідки цього явища для соціально-економічного розвитку країн світу, у тому числі й України.

Цікавою у цьому плані є книга Дж. Сороса «Криза світового капіталізму. Відкрите суспільство під загрозою», – характеризує соціальну, економічну та політичну ситуацію в сучасному світі [4], проте сьогодні спостерігаються прогалини у наукових дослідженнях щодо впливу глобалізму на певні сфери державної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основним суб'єктом глобалізації традиційно вважалися національні держави, які, в міру свого розвитку, досягають певного рівня співробітництва між собою, що дозволяє вийти на високий рівень інтеграції та взаємодії. Створення міжурядових організацій, які стали ще одним суб'єктом цього процесу, водночас свідчить про те, що держави «віддають» їм частину свого суверенітету. І ми маємо ситуацію, коли міжнародні відносини тісно пов'язані із національними. Крім того, існує низка проблем, які не під силу вирішувати окремо взятій національній державі. Це насамперед глобальні проблеми.

Серед них найбільш значущими є проблеми війни та миру, екологічні проблеми, боротьба проти організованої злочинності, тероризму, наркобізнесу, забезпечення прав людини на міжнародному рівні та всередині окремих держав. Це передбачає неминучу передачу національними державами певної частини своїх функцій новим

наднаціональним органам (наприклад, Європейський Союз, Митний Союз, міжнародні фінансові організації, СОТ) [5, с. 26].

При цьому, держави не хочуть ділитися своїм суверенітетом. Але вони змушені «грати» за правилами цих нових наднаціональних органів та вибудовувати свою систему державного управління в рамках їхніх рішень та діяльності.

В умовах глобалізації національні держави змушені також активно взаємодіяти з транснаціональними корпораціями (ТНК). Влада ТНК особливо яскраво проявляється у впливі на національну економічну систему, зростання взаємної економічної залежності країн обмежує певний суверенітет держави, особливо у зовнішньополітичній сфері. Національні держави ревниво охороняють свій суверенітет, проте внаслідок посилення глобалізації та інтеграції світової економіки реалізація багатьох прав держав стає більш обумовленою правами інших держав, а також повноваженнями міжнародних організацій та ТНК, які становлять інтереси міжнародної спільноти та у багатьох випадках наділені наддержавними повноваженнями.

В умовах глобалізації та зміни геополітичної ситуації у світі більшість держав стали слабшими в їхній здатності діяти односторонньо через внутрішнє законодавство, але сильніше – використовуючи різні багатосторонні міжнародні форми. Однак саме це накладає на державні органи відповідальність перед своїми народами, що посилюється, з приводу того, які саме повноваження суверенної держави передавати у відання міжнародних організацій. У нинішніх умовах говорити про створення світового уряду неможливо ні з погляду політичної доцільності, ні з погляду адміністративної ефективності. Незважаючи на те, що всі держави визнають колективні інтереси міжнародної спільноти і навіть допускають певні добровільні обмеження у своїх зовнішніх та внутрішньодержавних

функціях, жодна держава сьогодні не готова поступитися своїм суверенітетом у проведенні своєї державної політики.

Як зазначає В.М. Князєв, основними елементами державності, яким загрожує негативний вплив глобалізації, є система органів влади і система легітимації, при цьому існує три ступені ураження добробуту, справедливості, національної безпеки [6, с. 231].

Українське суспільство потребує формування нового регулятора, який би забезпечував захист природних прав кожної людини. Розробляючи концепцію таких реформ, слід враховувати, що з часом застосування сили для досягнення економічної та політичної взаємовигоди поступово відійшло на другий план, поступившись місцем так званим глобальним торгово-фінансовим відносинам, які протягом ХХ ст. охопили весь світ, даючи міжнародній спільноті можливість відчувати себе єдиним цілим, є «вирішальним локомотивом інтернаціоналізації суспільних відносин» [7, с. 88], тим самим закладаючи фундамент для великої ери соціальних змін.

Як зазначає О. Шевчук (*Oleksandr O Bryhinets, Ivo Svoboda, Oksana R Shevchuk, Yevgen V Kotukh, Valentyna Yu Radich (2020)*) серед основних чинників, що справляють домінуючий вплив на хід сучасних перетворень адміністративно-управлінських систем, визначальними є такі:

- всесвітня інформаційно-комунікаційна революція є фундаментальним фактором розвитку глобалізації;
- становлення глобальної економіки, поширення моделі ринкової економіки на всі регіони світу, зниження здатності держави контролювати внутрішні соціально-економічні процеси;
- розширення інституціоналізованої сфери політичної мобілізації, нагляду та прийняття рішень між національними політичними юрисдикціями, розмивання кордонів національної зовнішньої та внутрішньої політики, перспектива «глобальної держави»;

- стимулювання процесу демократизації міжнародного суспільства, побудови демократичних цінностей та інститутів у країнах з різними соціально-політичними традиціями та реаліями;
- різноманітні нові суб'єкти влади – недержавні суб'єкти, особливо міжнародні організації та інституції, регіональні суб'єкти, неформальні центри, що приймають глобальні економічні та політичні рішення, а також транснаціональні корпорації, численні неурядові організації, вплив яких зростає, кримінальні структури, які частково чи повністю відірвані від державного контролю та діють як головні агенти змін і надають державні послуги на власні потреби, часто всупереч національним інтересам;
- деформація національно-державного територіального суверенітету. Територіальні політичні спільноти (національні, регіональні та місцеві) все більше переплітаються в мережах транснаціональних і регіональних організацій і в загальній мережевій культурі;
- втрата державою монополії на здійснення владних функцій зі зміщенням співвідношення влади з національного на транснаціональний та місцевий рівні;
- відносини між державними та недержавними суб'єктами стали менш авторитарними та більш партнерськими [8].

Пошук ефективних моделей публічного управління зумовив появу нових теоретико-методологічних підходів у науці та практиці публічного управління, зокрема: концепції та практики "нового публічного менеджменту", теорії "соціополітичних мереж" та нове поняття стилю управління – "управління". Кожен із цих концептуальних напрямів претендує на універсальність і статус нової парадигми публічного управління.

У рамках руху New Public Management, на чийх припущеннях ґрунтується адміністративна реформа в багатьох розвинутих країнах,

виділяють три основні моделі реформи державного управління: «вестмінстерську», «американську» та «гібридну» [9, с. 23].

Вестмінстерська модель була вперше розроблена в Новій Зеландії та Сполученому Королівстві, а потім була прийнята іншими країнами, особливо парламентською системою британського типу. На відміну від «Вестмінстера», «Америка» була представлена лише в США під назвою «Ремоделювання управління». Змішана модель реформування управління характерна для скандинавських країн, а також для країн з перехідною економікою. Основою нової концепції державного управління є модель ринкового нагляду.

Ринкова модель поведінки, на думку А.Л. Фрідберга (*Aaron L. Friedberg, (Winter 2021/2022)*) вважається прийнятною для державних службовців усіх рівнів. Їхня діяльність мотивується й оцінюється так, ніби вони є учасниками функціонування ринку. Структура організації управління державним сектором подібна до структури підприємницької організації [10, с. 97].

Хоча інтерпретація нової концепції публічного управління є різною, а конкретні форми її практичного застосування також різні, але пов'язані з особливостями кожної країни, основний напрямок змін можна підсумувати таким чином:

- орієнтація на результати (ефективність, результативність, рентабельність та якість послуг) під час прийняття державних управлінських рішень;
- зменшення адміністративних витрат, персоналу, ресурсів та функцій уряду за допомогою приватизації та інших ринкових механізмів;
- відокремлення функції закупівлі суспільних благ і послуг від її функції безпосереднього забезпечення, створення та сприяння системи постачання суспільних благ і послуг, заміни бюрократії та організації

доставки суспільних благ споживачам з акцентом на конкурентоспроможність і короткострокові контракти системи;

- зменшення регуляторного контролю (дерегуляція), прозорість і відкритість діяльності державного сектору, покращення механізмів звітності та моніторингу;

- деконцентрація у сфері публічного управління, запровадження принципу субсидіарності, шляхом максимального наближення центрів прийняття рішень до перерозподілу ресурсів та надання послуг для споживачів;

- створення конкурентної основи для діяльності органів державної влади, перетворивши громіздкі бюрократичні структури на напівавтономні інституції, що характеризуються високим ступенем мобільності, конкурентоспроможності та креативності, використовуючи у своїй діяльності управлінську практику приватних компаній;

- акцент на взаємозв'язку влади та відповідальності, політичній відповідальності топ-менеджерів за реалізацію порядку денного уряду, незаангажованості позапартійності та нейтральності публічного управління;

- реформування традиційного правового статусу державних службовців, зокрема, шляхом запровадження строкових контрактів у формі найму, продовження яких залежить від результатів виконаної роботи, надання державним адміністраторам більшої свободи у виборі засобів для досягнення своїх цілей та зміцнення особистої відповідальності;

- перехід від «шлюзового» контролю інвестиційних ресурсів і бюрократичних процедур і правил до запровадження чітких показників для оцінки кінцевих результатів у масштабах організації та окремих працівників, орієнтованих на безпосередніх споживачів державних послуг, систематично оцінюючи успішність впровадження державних програм державних послуг [11, с. 1016].

Концептуалізація поняття «governance» свідчить про формування певної форми господарювання, суть якої втілена у формулюванні «управління без уряду» [12, с. 28]. Слово «управління» в українському перекладі має кілька значень: управління, загальне управління, регулювання. Описуючи нову модель менеджменту, найбільш вдалим натяком є використання українського еквівалента «врядування».

Існують й інші форми детермінації поняття «врядування», у тому числі «good governance», «leadership» [13]. Узагальнюючи різні підходи до аналізу управлінської діяльності в категорії управління, можна виділити наступні характеристики:

- публічне управління – це практика координації діяльності всіх державних інституцій (національних, приватних, державних і міжнародних) на всіх рівнях, згідно з принципами рівної участі, прозорої комунікації, широкої дискусії та консенсусу;
- усі керуючі партнери мають спільні завдання, діляться своїми ресурсами та не шукають особистої вигоди;
- при прийнятті політико-управлінських рішень орієнтуватися на дотримання балансу інтересів усіх учасників процесу управління та досягнення спільних інтересів;
- оцінювати управління громадськими справами не лише через економічні показники ефективності, а й через політичні та етичні критерії;
- впровадження нових процедур та форм взаємопідзвітності уряду, громадського сектора та бізнес-асоціацій.

Ми вбачаємо ряд ознак, які засвідчують ймовірність зсуву парадигми державного управління, зазначені трансформації мають різновекторний характер - від традиційного бюрократичного управління:

- а) до ринкової моделі державного регулювання суспільних відносин;
- б) до мережових форм публічного управління, а також забезпечення захисту суспільних благ;

в) та до нового способу управління заснованого на засадах партнерства, консенсусу та рівноправності між урядовими і неурядовими інституціями.

На основі проведених наукових досліджень ми пропонуємо авторську модель реформування органів публічного управління в Україні:

I. На першому рівні повноваження міжнародних інституцій, зокрема, Ради Безпеки ООН, яка в межах своїх повноважень:

- 1) приймає рішення про створення в Україні:
 - Ради уповноважених представників (РУП);
 - Експертної місії (ЕМ);
 - Адміністративного Арбітражу (АА);
- 2) приймає регламентні документи щодо діяльності РУП, ЕМ та АА.
- 3) заслуховує щорічні звіти про діяльність зазначених публічних інституцій.

Рада уповноважених представників – це колегіальний орган державного управління, кількісний та якісний склад якого становить по одному представнику від країн G-20 та представників від ООН, МВФ та МБ з постійною їх ротацією кожні 3 роки.

До повноважень Ради уповноважених представників належать:

- 1) підготовка проектів законодавчих актів;
- 2) направлення законопроектів через Президента України до Верховної Ради України;
- 3) наділення правом вето, з можливістю подолання його двома третинами від конституційного складу Парламенту України;
- 4) заслуховування щорічних звітів Президента України та Верховної Ради України про стан захисту прав і свобод людини та громадянина.

Експертна місія – виконавчий орган державної влади у сфері економічної безпеки та транскордонного співробітництва, кількісний та

якісний склад якого формується з урахуванням представників від неурядових організацій глобальної системи, ТНК.

До повноважень Експертної місії належить:

- 1) аналіз економічної політики та ухвалення відповідних рішень (Резолюцій);
- 2) виявлення ризиків щодо гарантованих показників економічної безпеки;
- 3) підготовка пропозицій для Ради уповноважених представників;
- 4) підготовка проекту Державного бюджету України та контроль за його виконанням;
- 5) затвердження програм соціально – економічного розвитку та контроль за їх виконанням.

Адміністративний арбітраж - орган судової влади, кількісний та якісний склад якої формується до 10 арбітрів з постійною їх ротацією кожні 3 роки.

До базових повноважень належить:

- 1) розгляд звернень Уряду України у разі незгоди з ветованням РУП рішень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України;
- 2) вирішення конфлікту повноважень органів державної влади;
- 3) контроль за процесом укладення адміністративних договорів з метою уникнення конфлікту повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

II. Відповідно до положень ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори та угоди, а також Резолюції ООН, які регламентуватимуть порядок формування та повноваження Ради уповноважених представників, Експертної місії та Адміністративного арбітражу є складовою частиною національного законодавства України.

Завдяки створенню системи глобалізаційних правових інституцій відбудеться суттєва конвергенція концептуальних рамок, стратегій, методологій та інструментів, які використовують реформатори державного сектору. Водночас, глобальність процесу реформування не означає існування єдиного, загальнообов'язкового набору ідей і практик, застосовних до всіх без винятку країн. І навпаки, ігнорування місцевих умов стане основною перешкодою для створення новіших моделей державного управління, які можуть вирішувати суспільні проблеми в глобалізованому середовищі.

Отже, виключною тенденцією наукових досліджень академічних вчених та практиків публічного управління стане подальше удосконалення тих аспектів управлінських реформ, які мали позитивні результати, та підтримку нової хвилі ідей щодо шляхів проведення адміністративної реформи та покращення механізмів публічного управління через створення системи глобалізаційних правових інституцій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Отже, для держав із стійкими політичними системами глобалізація створює певні переваги при прийнятті рішень з найважливіших питань міжнародної політики, проте, в рамках таких організацій, як ООН, рівність усіх країн поки що залишається реальною. Можливі прояви дисбалансу у відносинах між країнами з різним рівнем розвитку створюють певну загрозу світовій системі відносин, але поки що не є критичними. На основі цього цілком можна говорити, що глобалізація несе нові загрози та виклики публічному управлінню. Однак, у той же час саме глобальна система міжнародних відносин відкриває широкі можливості для формування нової системи публічного управління шляхом створення системи глобалізаційних правових інституцій.

Література

1. Chatzimichailidou M., & Katsavounis S. S. Beer's Viable System Model Application in Furniture Industry-A Case Study. 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/276293302_S_Beer's_Viable_System_Model_Application_in_Furniture_Industry-A_Case_Study
2. Lowe D., Espinosa A., Yearworth M. Constitutive rules for guiding the use of the viable system model : Reflections on practice, *European Journal of Operational Research*. 2020. Vol. 287, Iss. 3. P. 1014-1035. ISSN 0377-2217; doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2020.05.030>
3. П'ятницька Г.Т. Глобалізаційні виклики розвитку національних економік : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 жовтня 2021 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. С. 71–74.
4. The crisis of global capitalism : open society endangered By George Soros, London : Little Brown and Co., 1998. ISBN 0-316-849162(Hardback), 0-316-849545 (с – Format), 245 p.
5. Куниця В. С., Ломачинська І. А. Розвиток фінансових інновацій у Сінгапурі та Гонконзі. Добробут націй в умовах глобальної нестабільності : зб. наук. праць Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. / ОНУ ім. І.І. Мечникова, Програма ім. Жана Моне ; за заг. ред. С. О. Якубовського, І. М. Ломачинської. Одеса : Одесский нац. ун-т, 2018. С. 25–27.
6. Вплив глобалізації на систему державного управління (теоретико-методологічний аналіз) : Монографія / За заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В.М.Князева. К. : Вид-во НАДУ, 2007. 680 с.
7. Балаклицький А. І. Держава в умовах глобалізації : контекст трансформації. Альманах права. Роль правової доктрини у забезпеченні прав людини. 2020. Вип. 11. С. 84–91.

8. Bryhinets O. O, Svoboda I., Shevchuk O. R., Kotukh Ye. V, Radich V. Yu. Public value management and new public governance as modern approaches to the development of public administration *Revista San Gregorio*. 2020. T. 1. № 42.
9. Bratasyuk O., Shevchuk O. Protection of children’s information (digital) rights who were illegally exported from the territory of Ukraine during the war or in occupation. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 2/2022. P. 21–26.
10. Friedberg Aaron L. The Growing Rivalry Between America and China and the Future of Globalization. *Texas National Security Review* 5. No. 1 (Winter 2021/2022). P. 95–119. doi: <https://doi.org/10.15781/b0sb-py52>.
11. Ren L. L., Wang Y. M., Wu Z. Q., Xiang Z. C., Guo L., Xu T., … & Fan G. H. Identification of a novel coronavirus causing severe pneumonia in human : a descriptive study. *Chinese Medical Journal*. 2020. 133. P. 1015–1024.
12. Шевчук О.Р., Ментух Н.Ф. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності органів юстиції. Актуальні проблеми правознавства. 2018. №3. С. 27-23.
13. Jeanne L., Bourdin S., Nadou F., Noiret G. Economic globalization and the COVID-19 pandemic : global spread and inequalities. *GeoJournal*. 2022 Mar 11:1-8. doi: 10.1007/s10708-022-10607-6. Epub ahead of print. PMID: 35309019; PMCID: PMC8916502.

References

1. Chatzimichailidou M., & Stefanos Katsavounis. (2012). S. Beer's Viable System Model Application in Furniture Industry-A Case Study. https://www.researchgate.net/publication/276293302_S_Beer's_Viable_System_Model_Application_in_Furniture_Industry-A_Case_Study [in English].

2. Lowe D., Espinosa A., Yearworth M. (2020). Constitutive rules for guiding the use of the viable system model : Reflections on practice, *European Journal of Operational Research*, Volume 287, Issue 3, 2020, Pages 1014-1035. ISSN 0377-2217. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejor.2020.05.030>. [in English].
3. Pyatnytska G.T. (2021) Globalization challenges to the development of national economies : *theses of the reports of the II International science and practice conf. (Kyiv, October 19, 2021)* Kyiv national trade and economy University. P. 71–74 [in Ukrainian].
4. The crisis of global capitalism : open society endangered By George Soros, *London: Little Brown and Co.*, 1998, ISBN 0-316-849162(Hardback), 0-316-849545 (c – Format), 245 p. [in English].
5. Kunytsia V. S., Lomachynska I. A. (2018). Development of financial innovations in Singapore and Hong Kong. *The well-being of nations in conditions of global instability : coll. of science Proceedings of the Eighth International science and practice conf. / ONU named after I.I. Mechnikov, Program named after Jean Monet*. P. 25–27. [in Ukrainian].
6. The impact of globalization on the state administration system (theoretical and methodological analysis) : *Monograph / General. ed. Dr. Philos. Sciences, Prof. V.M. Knyazeva*. K. : Publishing House of NADU, 2007. 680 p. [in Ukrainian].
7. Balaklytskyi A. I. (2020). The state in the conditions of globalization : the context of transformation. Almanac of law. *The role of legal doctrine in ensuring human rights*. Vol. 11. P. 84–91. [in Ukrainian].
8. Bryhinets O. O., Svoboda I., Shevchuk O. R., Kotukh Ye. V., Radich V. Yu. (2020). Public value management and new public governance as modern approaches to the development of public administration *Revista San Gregorio* T. 1, № 42. [in English].

9. Bratasyuk O., Shevchuk O. Protection of children’s information (digital) rights who were illegally exported from the territory of Ukraine during the war or in occupation. *Visegrad Journal on Human Rights*. № 2/2022. P. 21–26. [in English].
10. Friedberg Aaron L. (Winter 2021/2022). The Growing Rivalry Between America and China and the Future of Globalization. *Texas National Security Review* 5, no. 1. P. 95–119. doi: <https://doi.org/10.15781/b0sb-py52> [in English].
11. Ren L. L., Wang Y. M., Wu Z. Q., Xiang Z. C., Guo L., Xu T., … & Fan G. H. (2020). Identification of a novel coronavirus causing severe pneumonia in human : a descriptive study. *Chinese Medical Journal*, 133. P. 1015–1024 [in English].
12. Shevchuk O., Mentukh N. (2018) Foreign experience of administrative and legal regulation of the activities of justice bodies. *Actual problems of jurisprudence*. No. 3. P. 27-23. [in Ukrainian].
13. Jeanne L., Bourdin S., Nadou F., Noiret G. *Economic globalization and the COVID-19 pandemic : global spread and inequalities*. *Geo Journal*. 2022 Mar 11:1-8. doi: 10.1007/s10708-022-10607-6. Epub ahead of print. PMID: 35309019; PMCID: PMC8916502. [in English].